

MAGNA CHARTA UNIVERSITATUM

ÖNSÖZ

Avrupa'nın en eski Üniversitesi olma özelliğini taşıyan Bologna Üniversitesi'nin dokuz yüzüncü kutlama törenine katılan Avrupa Üniversiteleri Rektörleri, Avrupa ülkeleri arasındaki sınırların tümünden kaldırılmasına dört senelik bir süre kaldığı ve tüm Avrupa toplulukları arasındaki karşılıklı işbirliğinin daha da geliştirilmesinin öngörüldüğü bu günlerde devletler ve halkların, değişim içerisinde olan ve uluslararası boyutlara doğru açılan bir toplumda, üniversitelerin oynayacağı rolün önemini bilincinde olmalarını dile getirmişler ve bu konuya ilişkin inançlarını şöyle sıralamışlardır:

1. Bin yıllık bir devrenin kapanmakta olduğu bu dönemde insanlığın geleceği büyük bir ölçüde gerçek anlamdaki üniversiteler nezdinde kültür, bilgi ve araştırma merkezlerinde yapılan çalışma sonuçlarının oluşturacağı kültürel, bilimsel ve teknik gelişmeye bağlı olacaktır.

2. Üniversitelerin genç kuşaklara bilgi yayma görevi bugün için tüm topluma yönelik olmayı gerektirmektedir. Bir toplumun kültürel, sosyal ve ekonomik geleceği sürekli eğitim konusunda yapılacak özel ve hatırı sayılır yatırımlara bağlıdır.

3. Üniversiteler gelecek kuşaklara öğretim ve eğitim konularında doğal çevre ve içindeki yaşam öğelerine saygılı bir sistemi garanti etmelidir.

Avrupa Üniversiteleri Rektörleri tüm devletlerin ve ulusların vicdanı nezdinde aşağıdaki temel ilkelerin şimdi ve her zaman için üniversite kurumu anlayışına destek ve yön vereceğini bildirir.

TEMEL İLKELER

1. Üniversiteler buldukları ülkelerin coğrafi ve tarihi koşullarına göre değişik şekillerde düzenlenmiş özerk kurumlar olup araştırma ve öğretim öğeleri aracılığıyla kültür üretimi ve iletişimde bulunur. Üniversitelerin, içinde var oldukları dünyanın gereksinimlerine hazır olabilmeleri, araştırma ve öğretim çalışmalarının tüm diğer ekonomik ve siyasi güçlerden manevi entelektüel yönlerden bağımsız olmasıyla mümkündür.

2. Öğretim, gerek toplumun gerekse bilimin ihtiyacı ve gereksinimlerini izleyecek bir yapı arz ediyorsa, o zaman eğitim ile araştırma çalışmaları birbirinden ayrılmaz bir bütün oluşturur.

3. Üniversite yaşamının temel ilkeleri öğretim, araştırma ve olgunlaştırma öğelerinde özgürlük olduğundan gerek hükümetlerin gerekse üniversitelerin her biri kendi sorumluluk alanında olmak üzere, bu ilkeleri korumaları gerekir. Hoşgörülü ve her zaman diyaloga açık olunması üniversite ortamını ideal hale getireceğinden öğretim görevlilerinin bilgi aktarımını en iyi şekilde yapabilmelerine, araştırma ve yenilik aracılığıyla bilginin geliştirilmesini sağlamalarına zemin hazırlayacağı gibi öğrencilerin yetenekli ve gönüllü olarak bu bilgilerle kendilerini zenginleştirmelerine de olanak sağlayacaktır.

4. Üniversite Avrupa hümanist geleneklerinin bir vekili olup, evrensel bilgiye ulaşmayı amaçlar. İşlevliğini daha da artırabilmek için tüm coğrafi ve siyasi sınırları reddeder ve değişik kültürlerin birbirini tanımasını ve birbirine nüfuzunu destekler.

UYGULAMA ŞEKLİ

Temel ilkeler halinde belirtilen bu amaçların gerçekleştirilmesinde, içinde bulunulan duruma uygun nitelikteki etkin araçlar kullanılmalıdır.

1. Araştırma çalışmalarında ve öğretimde özgürlüğün korunmasını sağlayacak uygun imkanlar tüm üniversite topluluğunun elinde hazır bir tarzda bulunmalıdır.

2. Öğretim üyelerinin görevlendirilmesi ve unvanlarının düzenlenmesinde araştırma ve öğretimin birbirinden ayrılmaz bir bütün teşkil ettiği ilkesine bağlı kalınmalıdır.

3. Her bir üniversite, içinde bulunduğu özel şartlara uygun tarzda, öğrencilerinin özgürlüklerini

koruyup kültürel ve eğitim hedeflerine ulaşabilmeleri için gerekli şartları garanti altına almalıdır.

4 Üniversiteler, özellikle Avrupa'dakiler, bilginin sürekli olarak ilerlemesi için enformasyon ve dokümantasyonun karşılıklı değişimini ve ortak proje uygulamalarını vazgeçilmez unsurlar olarak görür.

Bu amaçla, tarihin erken devirlerinde olduğu gibi, bugün de öğretim görevlileri ve öğrenciler arasında değiş-tokuşun teşvik edilmesi, ayrıca statü, unvan ve sınav değerlerinin (ulusal diplomanın geçerliliği korumakla beraber) eşdeğer kabul edilmesi ve burs dağıtımını genel politikasının hizmetin devamını garanti etmesi açısından vazgeçilmez olduğu kanaatinde hemfikir olunmaktadır.

Bildirgeyi imzalayan tüm Rektörler, kendi üniversiteleri adına yetkileri dahilinde tüm ulusları ve uluslararası kuruluşları, üniversitelerce oybirliğiyle saptanmış ilkeleri içeren bu 'Magna Carta'dan esinlenmeleri için teşvik görevini üstlenirler.